

Spomienky očami spisovateľov

„O čestnom mieste v histórii národa nerozhoduje sebecká túžba, ctižiadosť, chytráctvo či blahobyť, ale čin, charakter, sebažertva, odhodlanie položiť život za ideály prospešné národu a ľudstvu vôbec.“

Ladislav Ťažký, slovenský spisovateľ

„Keby nebolo spomienok, človek by nevedel, že raz bol i šťastný.“

Johann Wolfgang von Goethe,
nemecký spisovateľ

„Spomienka na šťastie už nie je šťastím, spomienka na bolesť je ešte bolesťou.“

George Gordon Byron, anglický básnik

„Pohľad na to, čo je v prírode a umení krásne, vzbudí spomienky na tých, ktorých milujeme.“

Stendhal, francúzsky spisovateľ

Verejnosť, konkrétni ľudia radi reagujú na plnenie odkazu A. Dubčeka v praxi

Pri príležitosti 100. výročia narodenia Alexandra Dubčeka pribúdajú krátke správy v médiách o aktivitách, ktoré organizujú štátne orgány, ich predstavitelia, verejné správy, ale i viaceré občianske združenia, spoločenské organizácie či jednotlivci k tomuto významnému životnému jubileu. Aj preto, lebo podľa mojej mienky ide, alebo malo by ísť, o konkrétne odpočty plnenia odkazov

Alexandra Dubčeka, politika, štátnika, humanistu v praxi. Významné životné jubileá sú pre väčšinu ľudí významným medznikom ich životov, v prípade nežijúcich z úprimnej úcty k nim, nežijúcim.

V prípade Alexandra Dubčeka by malo ísť o dokumentáciu faktov, osobných odpočtov toho, čo stihli urobiť práve tí, ktorí také stretnutia, ako plnenie odkazov dokázali v priebe-

hu rokov od smrti Alexandra Dubčeka skvalitniť. Pietne spomienky, ktoré organizujú, by mali byť zároveň odpočtom plnenia odkazov Alexandra Dubčeka. A vystúpenia funkcionárov na nich? Práve faktografia kvality toho, čo bolo urobené veľmi profesionálne a hodnotné pre občana, čo sa aj napriek snahe ešte urobiť nepodarilo. Okrem toho osobným príkladom dávať pod verejnú kontrolu ako vo všedné dni pokračovať a narábať s tým, čo si vážil a váži aj svet za hranicami našej vlasti, ako pozitívny prínos pre naše ďal-

šie životy pod nebom mieru práve zásluhou jedného z najväčších velikánov slovenského národa, Alexandra Dubčeka.

V tejto oblasti už konkrétne myšlienky vyslovili významní politici, vedecká obec i ďalší v knižných publikáciách, prostredníctvom vedeckých bádání cez prizmu hodnotenia sveta tak, aby mohli robiť odpočty väčšinou všeobecne známymi faktami i argumentami hneď, tesne po smrti Alexandra Dubčeka, ale i neskôr.

Aká je skutočnosť? Obyčajný človek stojí v spravidla v popi-

(pokračovanie na 2. strane)

Defilé ľudského dobra, podpora spojenectva a priateľstva

Spoločnosť slovenských velikánov usporiadala v nedeľu 29. augusta tohto roku na Jankovom Vršku už 5. ročník Dňa slovenských velikánov. Členovia Spoločnosti slovenských velikánov si v prítomnosti návštevníkov tohto podujatia už tradične zaspomínajú na obeť SNP a slovenských velikánov, konkrétne na Ľudovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika a v tomto roku hlavne na Ale-

xandra Dubčeka, ktorého 100. výročie narodenia si pripomenieme už o necelé tri mesiace. Aj tento rok sa podujatie začalo sprievodom k Pamätníku padlých vojakov, kde bola slávnostná časť programu už tradične obohatená pietou, teda kladením vencov. Na úvod zásluhou členov speváckych skupín Komňackí mládenci a Rastislavická kónopa chotárom Uhrovca i priľahlých obcí zneli nádherné slová

a tóny piesne *Slovensko naše* na znak úcty k obetiam SNP. Takmer k 100 prítomným sa tu prihovril prezident Spoločnosti slovenských velikánov spoločnosti JUDr. Jozef Škultéty, ktorý vo svojom prihovore okrem iného spomenul aj to, že v súčasnosti sa spochybňujú mnohé fakty o tejto pre nás veľmi významnej udalosti.

„Ak chceme ako slovenský národ (pokračovanie na 5. strane)

Takto sa vedel tešiť a úprimne rozprávať s ľuďmi počas osláv SNP na Jankovom Vršku Alexander Dubček. Táto fotografia z roku 1991 ešte zverejnená nikde nebola. Stáva sa súčasťou viacerých dokumentov výlučne z autorskej dielne Spoločnosti slovenských velikánov. foto: Vladimír Benko

Jubilant, historik Pavel Pollák, oslávil 95 rokov od svojho narodenia

Docent Pavel Pollák patrí k vzácnym osobnostiam slovenskej publicistiky nie len preto, že mal veľmi blízko k Alexandrovi Dubčekovi a pracoval pre troch prezidentov Slovenskej republiky (Michal Kováč, Rudolf Schuster a Ivan Gašparovič), ale aj preto, lebo vie na základe vlastného poznania hovoriť o predvojnových a povojnových dejinách tak príbehovo, ako aj faktograficky. Keď som sa s ním mal možnosť prvý raz osobne rozprávať, netušil som, že mi život dovolí spoznať skutočného ľudomila.

Teraz, keď 29. septembra 2021 oslavoval 95. výročie svojho na-

rodzenia v plnej vitalite vlastného života, môj obdiv i úcta k tejto osobnosti úžasne vzrástli.

Riadky, ktoré prinášam o jubilantovi pre čitateľov Slovenských velikánov vo mne vyvolávajú úžasnú zodpovednosť za každé slovo, vetu i celkový obsah, lebo napríklad hlbšie pochopiť titulok knihy *Vyznávač kráľovstva ľudského*, ktorej obsah sa dotýka ďalšej významnej osobnosti našich dejín Imricha Kružliaka, ktorý bol tiež známym slovenským publicistom i keď žil v Mníchove, v mojom vnútri taký rešpekt ohromne vyvolávajú.

Docent JUDr. Pavel Pollák sa

narodil vo Vrútkach, aby po vojne maturoval na Obchodnej akadémii v Martine. Ešte 2 roky predtým narukoval ako 18 ročný v rámci mobilizácie do povstaleckej armády. Po maturite však najskôr nastúpil na vysokoškolské štúdiá do Bratislavy. Dubčekovcov spoznal len o niečo neskôr ako Kružliaka – v roku 1947. Najnovšie dejiny študoval u profesora Miloša Gosiorovského. A ten mu dal úlohu vyhľadať žijúcich väzňov koncentračného tábora Mauthausen.

Tak sa dostal k otcovi Alexandra, bývalému politickému väzňovi Štefanovi Dubčekovi, ktorý po (pokračovanie na 2. strane)

Doc. JUDr. Pavel Pollák si napriek svojmu pokročilému veku ma stále čo povedať s prezidentom Spoločnosti slovenských velikánov JUDr. Jozefom Škultéty. foto: Vladimír Benko

Úprimné vinše a zlatá medaila A. Dubčeka nášmu ambasádorovi

Janko Zachara v druhej debata so svojim bývalým zverencom Dušanom Bučkom. Foto: archív redakcie

Je pre nás potešením, ak môžeme mediálne skloňovať a verejnosti prinášať informácie o našom špičkovom športovcovi, olympijskom víťazovi v boxe, pánovi Jankovi Zacharovi. O to viac, že je zároveň ambasádorom Spoločnosti slovenských veľikánov.

Preto našej pozornosti neunikla ani oslava jeho tohtoročných 93. narodenín. Pozoruhodné vinše na viacerých internetových portáloch zaujali čitateľov a aj nám v Spoločnosti slovenských veľikánov urobilo radosť, že sme mohli byť pri tom, keď z rúk

prezidenta Spoločnosti Slovenských veľikánov JUDr. Jozefa Škultétyho preberal počas osláv Dňa slovenských veľikánov na Jankovom Vršku zlatú medailu Alexandra Dubčeka

Príležitosťou na radostné návraty k jeho osobnosti bol aj tohtoročný 4. – 5. september 2021, kedy sa v Športovej hale v Dubnici nad Váhom konal v poradí VI. ročník medzinárodného turnaja v boxe seniorov o Cenu Janka Zacharu.

O Jankovi Zacharovi radi sa azda najviac v tejto súvislosti písalo na známom portáli Duklasport.sk isto aj preto, že náš najstarší žijúci olympijský víťaz tiež prešiel vysokou školou športu v niekdajšom ATK Praha (neskôr ÚDA a Dukla). Aj on sám rád v kruhu športovej verejnosti a svojich priateľov i blízkych počas voľných rozhovorov zavše zaspomína na zlaté časy, napríklad s Emi-
(pokračovanie na 8. strane)

(dokončenie z 1. strany)

vojne pracoval v aparáte Zboru povereníkov v Bratislave. Stretli sa uňho v byte, kde práve bol na návšteve aj syn Šaňo, ktorý v tom čase žil v Trenčíne a tam aj do leta 1949 pracoval v droždiarni ako údržbár.

Od jeho otca sa však dozvedel o družstve Interhelpo, s ktorým celá jeho rodina odcestovala v 20. rokoch do Kirgizska a zostala v Sovietskom zväze takmer až do druhej svetovej vojny.

Osudy členov Interhelpa sa potom stali jadrom jeho vedeckej práce historika a ako sám prezradil i viacerým novinárom v iných podobných rozhovoroch známosť s Alexandrom Dubčekom významne poznamenala celý jeho ďalší život.

V hlavnom meste Kirgizska mu dovolili študovať ináč pre cudzinca neprístupné archívy vrátane archívu NKVD. Vďaka tomu ako prvý mohol vydať napríklad aj svedectvo o 26 členoch družstva z Československa perzekuovaných stalinským terorom. Dubček bol už vtedy krajským tajomníkom strany a jeho slovo malo váhu. Ako pracovník Historického ústavu SAV tri mesiace putoval po stopách Interhelpa, čo

bolo niečo dovedy nepredstaviteľné.

Počas vysokoškolských štúdií býval s Petrom Colotkom na jednej izbe, ale po roku 1968 pracoval aj vo výrobe, v Závodoch ťažkého strojárstva v Petržalke. V roku 1989 bol rehabilitovaný. Potom pracoval 3 roky na Úrade vlády SR. A v rokoch 1991 – 1992 pôsobil ako asistent Alexandra Dubčeka vo Federálnom zhromaždení. Okrem už v úvode spomenutej knihy je autorom monografie Dejiny vyst'ahovaleckého družstva Interhelpo v sovietskej Kirgizii (1962).

Osobne sa mi do rúk dostali i ďalšie jeho štúdie o Alexandrovi Dubčekovi, naostatok aj príspevok do pripravovanej knihy: Alexander Dubček očami zahraničných politikov a vybraných osobností, ktorej vydanie pripravuje Spoločnosť slovenských veľikánov.

Dost' dôvodov zavinšovať tak vzácnej osobnosti našich dejín a našej bohatej histórie hodne zdravia a pokoja na duši do ďalších rokov vitálneho života. S jeho dovoľením tak činíme aj prostredníctvom novín Slovenský veľikáni, ktoré sa jubilantovo pravidelne dostávajú do rúk.

Jozef Mazár

Doc. JUDr. Pavel Pollák

foto: Vladimír Benko

Verejnosť, konkrétni ľudia radi reagujú na plnenie odkazu A. Dubčeka v praxi

(dokončenie z 1. strany)

sovaných situáciách bokom. Je zaujímavý iba vtedy pri takých hodnoteniach ak to jednotlivci, zväčša na posilnenie svojich politických ambícií, využívajú príležitostne na masírovanie mozgov svojich potencionálnych voličov. Praktické hľadanie a hlavne nachádzanie ľudského dobra pre voliča, ale i jeho uvádzanie do každodenného života, stojí spravidla bokom.

Aj analýzy takých situácií i pozitívna prax zo zahraničia, stáli pri zrode Spoločnosti slovenských veľikánov, ktorá sa neupriamuje napríklad na vydávanie príležitostných zborníkov či výpočtom známych predností danej osobnosti, ale hľadaním a v'ahovaním jednotlivcov do konkrétnych udalostí, do konkrétnych plnení úloh vyplývajúcich z odkazov Alexandra Dubčeka pre prax. Snaží sa približovať výročia veľikánov slovenského národa malými príkladmi a osobnostnými vyjadreniami malých, ale pre naše konkrétne životy tiež veľkých veľikánov tými, čo ich zapálili pre konkrétnu tvorivú činnosť na mnohých úsekoch nášho života. Aj v tomto čase životného nečasu.

V ich slovníku i životoch tak hodno otvorene skloňovať ľudské dobro, čisté charaktery, pozitívne a konkrétne výsledky ich práce, ktorými dokumentujú svojou tvorivou každodennou činnosťou službu či pomoc

iným. Bez známych chorých praktík politického boja na televíznych obrazovkách prekrikovaním, hašterivosťou a využívaním svojich politických priorít, ktoré by mali hlavne vo verejno – právnych médiách byť výchovným, vzdelávacím a slušnou zábavou spoľahlivým reprezentantom skutočnej hrdosti na výsledky vlastnej, ale pre väčšinu Slovákov, užitočnej práce s trvalou hodnotou.

Tak to robia vo vyspelých krajinách sveta, kde je prezentovaný viac pokojný tvorivý a radostný život ako boj mafii, zabíjanie bezbranných a nevinných ľudí, kde pre výchovu, vzdelávanie vyhľadávajú a nachádzajú osoby, ktoré robia výsledkami svojej práce radosť väčšine.

Potešilo nás, že taký štart sme zaregistrovali aj u nás napríklad v Kúpeľoch Dudince a.s., kde sme za pomoci vedenia Kúpeľov Dudince a.s., mohli medzinárodnou výstavou overovať v praxi potrebu takej formy prezentácie odkazov a prínosov Alexandra Dubčeka pre náš slovenský národ i národy Európy. Aj z oblasti výroby, kultúry či športu. Stručnejšie a možno ešte presnejšie a úprimnejšie, prostredníctvom produkcie potrebnej z hľadiska životov väčšiny národa pre ich dobro, ale i takou nadstavbou.

Nie prostredníctvom prezentácie svojich tučných účtov reprezentujúcich celebrity. Nie takých televízií, ktoré vyhľadávajú ľudí,

ktorí si nerobia ťažkosti s prezentáciou luxusu za drahé peniaze. Múdri, statoční, kvalitní takú prezentáciu nepotrebujú. Nepotrebujú ani na televíznych obrazovkách, alebo v bulvárnych časopisoch dostávať haló efekty ako a prečo sa mnohí zabíjajú za to, že sa pokúšajú ohromiť a ovládnuť svet majetkom, ktorí vôbec nepotrebujú pre ľudské dobro. Naopak, pokúšajú sa taký majetok získať rôznorodo, len nie statočnosťou a poctivým kumštom svojej práce odvíjajúcej sa od vlastnej prirodzenej múdrosti.

Viem, všetko dokonalé nikdy neexistovalo, ani existovať nebude. Úprimná ľudská láska a úprimná reč statočných srdiečok však nikdy nevymrie. Ľudské bytosti nemôžu pre vlastnú pýchu, ješitnosť, intrigánstvo, závisť i ďalšie podobné vlastnosti dosiahnuť nikdy sociálny zmier, lebo to nebolo, nie je ani nebude zamýšľané nami, ľudmi na tejto planéte. Je tu však príležitosť vzdelávať sa a vedieť, dozvedieť sa, hlavne naučiť viac.

Aj to je jedna z hlavných úloh Spoločnosti slovenských veľikánov. Prichádzame prostredníctvom našich systémových a systematických krokov s výzvou, ktorou sú naše zdravé životy. Našou publicistikou vyzývame od svojho vzniku viac milovať, viac odpúšťať, viac objímať, kvalitne pracovať intenzívnejšie aj v konkrétnom plnení od-

kazov Alexandra Dubčeka. Keď sa k nám v Slovenskej republike prihovára pápež potvrdili sme si, že ideme správnou cestou. Učme aj v roku 100. výročia ľudí múdrosti, hrdosti na národné tradície a úcte prezentovať iných ako seba, v hľadani a nachádzaní skutočného ľudského dobra.

Robíme tak, medzinárodná propagácia takých myšlienok i konkrétny odpočet našich plnení prináša prvé ovocie. Trochu nás mrzí, že viac zo zahraničia prostredníctvom významných osôb politického života tých, ktorí si

úprimne vážili Alexandra Dubčeka keď žil, ale rovnako si to vážia aj pri tomto jubileu, o to viac nás však teší nárast a verejné odozvy malých veľkých veľikánov od nás zo Slovenskej republiky.

Pripravované knižné vydanie Alexander Dubček očami významných zahraničných politikov a zaujímavých osobností bude toho tiež praktickým odpočtom a potvrdením pravdivosti i obsahu týchto živých slov.

Jozef Škultéty,
prezident Spoločnosti slovenských veľikánov

Alexander Dubček pri viedenskej káve počas návštevy Viedne

foto: Vladimír Benko

Čo po oslavách 200 ročnice narodenia Ľudovíta Štúra?

Rok Ľudovíta Štúra, počas ktorého sme si pripomínali 200. výročie jeho narodenia je z mysli mnohých dávno preč. Hoci hlavné oslavy v jeho rodnom Uhrovci boli prezentované aj mediálne sú už za nami, stále možno registrovať pozitívne aktivity, ktoré oprávňujú rôznorodo pripomínať významného dejateľa. Z centra pozornosti mnohých zanikli závery odborného seminára, ktorý v roku osláv 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra zorganizovali v Trenčíne.

Niet organizátorov s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorí by pripomínali pravidelne dielo a hlavne potrebu skloňovať Ľudovíta Štúra, jeho odkazy hlavne v systéme slovenského základného a stredného školstva. Keď počas Týždňa Ľudovíta Štúra prezentovali víťazné práce žiakov základných a stredných škôl Trenčianskeho kraja v literárnej súťaži Ľudovít Štúr a trenčiansky región som sa nádejil, že v školstve odzvonili haló efektom. Dnes, po mojich individuálnych prieskumoch formou rozhovorov so žiakmi, študentami, rodičmi i pedagógmi dochádzam k presvedčeniu, že my si čím ďalej tým menej v našich životoch, školstvom počínajúc vážime vlastné písmo slovenské. Nechceme si uvedomovať v tom súčasnom virvare, že keď píšeme, môžeme prežívať najvyšší stupeň kreatívnej činnosti svojho ľudského života.

V jemných vibráciách svojich pohybov sa v našej mysli pri po-

žívaní tvorby textu vlastnoručného premietnu zomierajúce túžby, prežitie príbehy, ciele, ktoré dávajú nášmu životu zmysel.

Tieto výskumom dokázateľné a podložené pravdy som si dovolil čerpať od maďarskej grafologičky W. Bama Eriky, ktoré využíva celý pokrokový svet. Práve ona dala svetu niekoľko otázok, ktoré si vlastnou rukou môžeme napísať pred seba. Vyberiem len 3 z viacerých ňou nastolených otázok: „Dovolíš, aby Ťa vtiahli a presmerovali hranice vyznačené inými ľuďmi? Hľadáš a buduješ denne cestu smerom k sebe? Vieš úprimne a bez sebaklamu nasledovať skutočné hodnoty, ktoré sa napínajú v hĺbke Tvojej duše?“

Nedávno som navštívil v Prešove zaujímavú súkromnú školu. Už pri vstupe do budovy mi študenti ponúkli pozdravom, nefalšovaným, úprimným, vysloveným úctivým a úprimným slovom sprevádzaným pohľadom do mojich očí chcenie spoznávať jej prednosti i smerovania. Zahľad som sa na obrázok Ľudovíta Štúra nakreslený rukou jedného z nich, na množstvo cien, ktoré zdobili chodby školského objektu, do ktorého mi dovolili vkročiť.

Položil som si parafrázou otázku, ktorú kladie v súvislosti s vlastným písmom aj spomínaná W. Bama Erika: „Spútavajú títo žiaci seba prechodnými radostami pozemského života?“

Keď sa mi dostal do rúk písomne

spracovaný sprievodca Súkromnou športovou školou ELBA s poradovým číslom 10, od jej zakladateľa a vlastníka Ing. Emila Blichu som sa okrem iného dozvedel, že je to sprievodca jednej z celkom 11 škôl. Súkromná škola Elba so sídlom v Prešove zabezpečuje výučbu detí v materských školách, základnej škole a viacerých stredných školách. Dislokovaná je napríklad Medzinárodná základná škola v Košiciach, ale aj škola pre Rómov v obci Svinia, neďaleko Prešova. Celkom v tomto roku je to vyše 1 800 detí na výchovu a vzdelávaní ktorých sa podieľa bežná 170 pedagogicko – výchovných

pracovníkov a ďalších okolo 40 pracuje v obslužných činnostiach.

Prečo o tom píšeme v súvislosti s Ľudovítom Štúrom?

„Nič veľkého, nič pekného, nič šľachetného sa nevytvorilo bez obete, len slaboch sa k obetiam naučiť nemôže, ale duša vznesená horí po nich, lebo práve v obetiach svoju silu, svoje panstvo duch ukazuje.“ Toto vyriekol ešte v roku 1 846 Ľudovít Štúr.

Spomínaný zakladateľ k praktickej podpore takej myšlienky pridal krédo vlastnej súkromnej školy. Znie: „Humánný prístup

a kvalita flexibilného vzdelávania je základom úspešného uplatnenia absolventov.“

Každý pozná dobre význam slova flexibilita – ohýbateľnosť, pružná prispôsobivosť. Radi budeme pozitívne na našich stránkach Slovenskí veľikáni v súvislosti s odkazmi Ľudovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika a Alexandra Dubčeka prinášať pozitíva, podobné tým, ktoré nám svojou profesionálnou robotou a vďaka praktickým humánnym prístupom ponúkajú otvorenou spolupracou zo Súkromnej školy ELBA.

Lev Starew

V Dudinciach o kreativite i ľudskom dobre pre zdravé životy trochu inak

„Mnohí z nás si myslia, že kreativita je talent, s ktorým sa narodí pár vyvolených a ostatní máme smolu. To je prvý omyl spájaný s kreativitou. Ten druhý je presvedčenie, že ju vlastne ani nepotrebujeme, ak práve nechceme byť umelcom, dizajnérom, či iným kreatívcom.“

To je rovnaké ako keď si myslíme, že nepotrebujeme pohyb, ak práve nechceme byť profesionálnymi športovcami. Tieto naše presvedčenia sú zároveň príkladom, ako sa dokážeme sami obmedzovať predstavou, ktorej uveríme“ také vyjadrenie Rastislava Michalíka, ktoré som prečítal dávnejšie v jednom odbornom časopise mi preletelo myslou v sobotu 11. septembra toho roku počas návštevy Kúpeľov Dudince a.s., V ten deň ponúkali spomínané kúpele vo svojich priestranstvách dostatočné množstvo úvah na také a im podobné témy.

Napišem to čo vnímalo moje vnútro prostredníctvom môjho očného vnemu počas spomenutého dňa. Ten vnem má jediné pomenovanie – priateľské stretnutie, priateľstvo vôbec. Vôbec nie s kade kým, alebo

i kade čím. Spomenuté kúpele si vyhradili týmto dňom zamyslenie a úvahy ostatných, teda okrem bežných návštevníkov hlavne tých, ktorých pozvali, hľadať a nachádzať svoje postoje k slnku, tichu a vode. Zaujímavé, všakže?

Neviem ako iní, ale moje vnútro si všima často, že príroda, teda stromy, rastliny i kvety rastú v tichu. Aj v ten večer, keď som odchádzal z amfiteátra, novopostaveného, architektonicky dôvtipne zasadeného do kúpeľného prostredia, mojej pozornosti neušlo, ako sa nebo, slnko a mesiac nečujne pohybujú.

Aj my potrebujeme byť ticho, aby sme sa mohli dotknúť vlastnej duše. Možno len preto, aby sme zacítili záchvev vlastného srdiečka. Stalo sa, počujem tichým hlasom šepot: „Občas vážne neviem či svet riadia múdri ľudia, ktorí si z nás uťahujú, alebo imbecily, ktorí to myslia vážne.“ A už som pri Markovi Twainovi.

Pozerám na obrazovku spomenutého amfiteátra. Na nej vidím nádherné dejiny Kúpeľov Dudince a.s., približované pieskom. Nevšedné. Veľmi za-

ujímavé, ba a až obdivuhodné vyjadrenie láka duše stoviek ľudí, ktorí sa s tým zoznamujú tiež možno po prvý raz. Moja nie je výnimkou. Všetko zostáva na spracovanej kazete. V duši hodnota ľudskej kreativity, majstrovstva a ľudskej vynaliezavosti na večnosť.

Múdri chránili, chránia a budú chrániť vlastný národ pred vlastnou zlobou, pred zabíjaním vzdelanosti a dehonestovaním múdrosti vlastného národa, na vlastnom kúsku veľkej Zemi – robím poznámku do zošita večnosti života, svojej duše. V pamäti mám ukryté slová pre čitateľa od riaditeľa Oblastnej organizácie cestovného ruchu Dudince, Ing. Borisa Benického:

„V rámci toho, aby sme dodržiavali epidemiologické opatrenia, snažili sme sa rozptýliť pozornosť návštevníkov po všetkých parkových do všetkých parkových priestranstiev Kúpeľov Dudince. Našich vzácnych hostí si vážime, rozlúčka s tohoročným letom dostala podporu aj z neba. Počasie všetkým žičilo“

K hodnotiacim slovám, postrehom a logike konania pána

inžiniera Benického i jeho spolupracovníčok som si dopísal – skvelá liečivá voda je v Dudinciach pod zemou. Skrytá v hĺbinách zeme, ktorú pred stáročiami pustošila barbarská čižma.

Na povrchu v tej rozlúčke s letom uprostred septembra 2021 hudobné trio la Rosa ponúka vďaka svojim hlasom súčasníkom zaujímavý repertoár. Hneď potom, čo prestali zásluhou huslí a gitary huslista Peter Fajta so svojim priateľom vtáňovať do tónov ich muziky.

Pristavil som sa pri dôchodkyniach z Dudiniec. Predsedníčka tamjšej Jednoty dôchodcov mesta Dudince Ing. Anna Zekuciová ohodnotila hudobné retro 30. – 50. rokov dvadsiateho storočia slovami: „Práve sa zhovárame tu s pani učiteľkou Lydkou Sekerkovou, pani magistrou, ktorá dala skvelé základy z chémie pre viacero špičkových odborníkov. Podaktorých sme vidávali aj počas debát o COVIDe na televíznych obrazovkách. Preč sú časy starého tanga. Dnes tu hrali také tóny, ktoré zneli za čias Krištofa Veselého. Moja

mamka sa stále vedela pochváliť ako ich sám Krištof Veselý povykrúcal na družstevnej dožinkovej zábave. Páči sa nám, že súčasníci v Dudinciach oživujú priateľstvá, hľadajú cesty pre spoločné zušľachtovanie odkazov minulosti z tunajšej prírody. Hont bol a je regiónom prírodnej krásy, prírodnej štedrosti i bohatstva pod zemou, na jej povrchu. Mne to tu dnes pripadá, že sa snažíme nachádzať spoločné chodníky k udržiavaniu takých hodnôt. Všetko sa odvíja od pracovitosti, spájaniu sa pre spoločné ľudské dobro.“

Svojich návštevníkov mala expozícia historických áut a motocyklov. Tú krásu a hodnoty vystavovaných štvrkolesových a dvojkolesových tátošov nehodno vyjadriť dvoma, tromi vetami. To si nechávame pre ďalšie číslo. Rovnako ako rozhovor s Mgr. Žanetou Beňovou, manažérkou kultúry a starostlivosti o klienta Kúpeľov Dudince, a.s.

Viac o podujatí v budúcom čísle.

Peter Hronček

Deň slovenských velikánov a Slovanov

Patrik Zigmund

Foto: archív majstra

Ozdobou jubilejného ročníka huslista Patrik Zigmund

Aj keď jubilejný 5. ročník Dňa slovenských velikánov na Jankovom Vršku patril vo väčšine prípadov slovenským folklórnym súborom a speváckym skupinám či jednotlivcom, príjemným a netajíme až majstrovským oživením veľmi kvalitného programu bolo vystúpenie mladého, ale už dnes milovníkmi vážnej hudby vo svete žiadaného huslistu Patrika Zigmunda. Rodáka z Trnavy, kde uzrel svetlo sveta 31. marca 1992. Už v rodinnom prostredí mu ako 3,5 ročnému učaroval svet hudby. Muzikantské gény s najväčšou pravdepodobnosťou zdedil v muzikantskej rodine, hlavne po starom otcovi Karolovi Mihokovi, ktorý ovládal okrem huslí aj hru na base či cimbele. Zaujímavý príbeh tohto skvelého muzikanta prinesieme vo vianočnom čísle Slovenských velikánov.

– redakcia –

Veniec Spoločnosti slovenských velikánov priniesli pred Pamätník SNP (zľava do prava) Milan Ducho, člen Spoločnosti slovenských velikánov (SSV), prezident tohto občianskeho združenia JUDr. Jozef Škultéty, jeho podpredseda Pavol Škultéty a člen SSV Molnár Csaba, povolaním lodný kapitán, ktorý veniec kladie.

Veľký aplauz prítomného publika zožali svojim vystúpením po roku znova aj Komňackí mládenci.

Nielen aplauzom úprimného publika, ale i krásnym diplomom ocenili organizátori vystúpenie talentovanej interpretky ľudových piesní Sašky Trnkovej z Uhrovcu.

Podaktorí rodičia či starí rodičia na tradície nezabúdajú ani vyobliekaním svojich ratolesť do dobových krojov z čias svojich starých materi. Už dávno oku úžasne lahodili nádherné slovenské kroje ušité na mieru malým deťúrencom. Všimnite si, čo všetko napríklad týmto krojom ponúka svetu malá, roztomilá Tamarka...

Fotoreportáž na túto dvojstranu pripravil: František Furdan

Ruská skupina „Dievčatá“ musela po búrlivom potlesku za profesionálne podanie ruských piesní viac raz zaspievať kultivovanými a spevácky vycibrenými hlasmi prídavky pre rozjasené publikum. Ocenenie, ktoré sa im dostalo po vystúpení z rúk prezidenta SSV J. Škultétyho vyvolalo znova silné ovácie prítomných divákov.

Jankov Vršok 29. augusta 2021

Ked' za svojich preberal vysoké ocenenie z rúk JUDr. Jozefa Škultétyho pre Komňackých mládencov ich vedúci Ludovít Galbavý (na snímke vpravo), okrem poďakovania nezabudol pripomenúť aj toto: „ Krásni a múdri to ľudia, čo nám piesňou zanechali krásu i pokoj, vlastne i zrelosť vlastnej duše. Skvelé odkazy...a potom aj skvelí diváci a múdri, dôvtipní organizátori toľkého bohatstva pre naše slovenské národy...“

Defilé ľudského dobra, podpora spojenectva a priateľstva

(dokončenie z 1. strany)

pretrvať, musíme viesť mladých k hlbokému poznávaniu tradícií i našej histórie v súvislostiach dejinného vývoja sveta a ponúkať pravdivé fakty, nie skreslené predstavy.“ Zvýraznil okrem iného a obsah týchto slov rozšíril o ďalšie konkrétnosti. Priestor vyjadriť sa dostali aj niektorí ďalší zúčastnení. Potom sa všetci rozhodli na upravenom nádvorí hotela Partizán sledovať z pripravenej a vyzdobenej tribúny bohatý a pestrý kultúrny program. Jeho zaujímavým priebehom sprevádzal skvelým slovenským slovom, nenásilnými textami moderátor **Richard Vrablec** a o neformálnu zábavu sa snažil živým slovom aj **Marek Kasala**, známy v tomto pro-

stredí svojim humorom i prednesom vlastnej tvorby.

Dlane prítomných roztlieskala spevom a hrou na heligónke už prvá interpretka, talentovaná Saška Trnková z Uhrova. Veľkého aplauzu od úprimného publika sa jej dostalo hlavne za interpretáciu piesne *Slovensko moje, otčina moja...*, ale i ďalších. Po nej roztlieskali dlane takmer 300 členného publika mladí heligonkári, bratia – **12 ročný Aleh Mendel** so svojim 8 ročným bratom **Matejom**. Piesňou *Tota Heľpa* takmer rozospievali celé prítomné publikum. **Nevšedným hosťom bol huslista, virtuóz, člen Viedenského orchestra vážnej hudby, ktorý už vystupoval ako jeho sólista a zároveň člen vlastné-**

ho kvartetat vážnej hudby na viacerých svetových orchestrálnych javiskách vážnej hudby vo svete, New York, Nemecko, Čína i ďalšie nevynímajúc. Keďže, ako sme si všimli po jeho interpretácii nádhernej skladby jedného z francúzskych hudobných skladateľov sa stal neformálnou obeťou zvedavých médií, iste sa o jeho vystúpení a cestách hudobným svetom dozvieme viac možno aj prostredníctvom tejto webovej stránky Spoločnosti slovenských veľikánov. **Prezradíme, že , je rodákom z Trnavy jeho vizitkou ako nám prezradil je jeho meno a priezvisko Patrik Žigmund.**

Diváckej priazni i neformálnej pozornosti sa tešila aj známa tvár

z TV Senzi **Alenka Valentínyová**, ale prítomní tleskali a obdivovali i profesionálne súzvuku hlasov ruskej skupiny žien pod názvom: **Dievčatá**. Počúť v ich podaní známe ruské piesne **Kat'uška, Kalinku, kozácke** či iné, znamenalo zapájať sa do potlesku i spevu, po ich vystúpení pre podaktorých ich vyhľadať a dozvedieť sa čo najviac o ich profesionálnej ceste. Veru, bez nadsádzky, program k SNP vhodný pri mnohom súčasnom programom balastne aj pre Slovenskú verejnosť – právnú televíziu.

Program profesionálnej piesne v podaní profesionálnych speváčok. Toto je aj citát jedného zaujímavého lekára – internistu, ktorý sa medzi publikom o ich vystúpení takto vyjadril.

Rozosmiať a rozospievať divákov opäť po roku prišiel aj **Franta Uher** z Lanžhota. **Krásne tóny rusínskych piesní sa zase ozývali z úst členiek speváckeho zoskupenia Kalina, ktoré spievali v sprievode gitaristu a kňaza v jednej osobe, pána Miroslava Humeníka.**

Po tomto vystúpení sa opäť prihovoril Dr. Škultéty, ktorý okrem iného vyzdvihol skutočnosť, že Dni slovenských veľikánov nie sú žiadnou politickou akciou, ale sú určené pre všetkých tých, ktorí sa srdcom cítia, že sú Slováckmi so srdcom pre šírenie dobra celým svetom. Bez vojen a farižejstva či umelého pretvárania dejín. Preto za veľkého potlesku mohol prevziať ako prvý v Slovenskej republike zlatú medailu **Alexandra Dubčeka** na tomto podujatí prítomný ambasádor Spoločnosti slovenských veľikánov, olympijský víťaz, pán **Janko**

Zachara. Tohto výnimočného, veľmi skromného a pracovitého muža, ktorý toho roku na Jankovom Vršku spolu s viacerými vysádzal mladé živé stromčeky ako symboly zdravých životov požiadal o krátky rozhovor pri preberaní najvyššieho ocenenia Spoločnosti Slovenských veľikánov aj už spomenutý moderátor **Richard Vrablec**. Vďaka tomu mohli prítomní na tomto skvelom podujatí z úst **Janka Zacharu** počúť aj toto:

„Ďakujem veľmi za toto ocenenie. Nevieť čim som si ho zaslúžil Otec ma učil pracovať a správať sa nemusel za mňa hanbiť. Lepšie som dokázal pracovať v boxerských rukaviciach medzi povrazmi ako tu odpovedať na otázky. Načo prázdne slová, radšej kvalitnejšiu robotu je potrebné ukazovať svetu.“

Potrebujú tieto živé slová olympijského víťaza, ktorý sa dožil v utorok 27. augusta toho roku 93. narodenín?...Tvrďím, potrebujú príklady nasledovania.

Postupne prevzali ocenenia i niektorí ďalší. Ale o tých možno inokedy. A na Jankovom Vršku pokračoval program aj potom, čo si vyzvané osobnosti z rúk prezidenta SSV JUDr. Jozefa Škultétyho ocenenia prevzali, znova spevom a muzikou.

Krásnou, nádhernou. Zaslúžili sa o to súbory **Rastislavická konopa, Komňackí mládenci**. Aj o nich bude toto písané médium Slovenskí veľikáni prinášať postupne na svojich stránkach ich konkrétne videnie súčasného života. Dnes sme uprednostnili takú pohľadničku z významných osláv.

Prípravil Marek Kasala

Takto sa dali zväčniť po kladení vencov k Pamätníku SNP na Jankovom Vršku 29. augusta toho roku účastníci osláv Dňa slovenských veľikánov a Slovanov odkiaľ je táto fotoreportáž

Vzácná chvíľa s Miroslavom Martinákom po oslavách jeho 85. narodenín

Trojica skvelých reprezentantov bývalého Československa v skokoch na lyžiach, neskôr úspešných trénerov reprezentačného skokanského lyžovania v Československu. Zľava Miroslav Martinák, Zdeněk Remza a Drahoš Jebavý. Všetci sa naposledy stretli na pohrebe svojho dlhoročného priateľa, olympijského víťaza z roku 1968, Jiřího Rašku. Každý z nich zachoval pre svojich potomkov a pokračovateľov zaujímavé životné príbehy. Veríme, že Mirko Martinák bude ten svoj dopisovať ešte mnohé roky s úsmevom na tvári a pozitívnym prístupom k životu svojmu i tých druhých. Aj toto mu praje kolektív tvorcov a spolupracovníkov písaného štvrtoročníka Slovenskí veľikáni a internetového portálu Duklasport.sk

O jubileách, poznávaní a poznání, túžbe a cieľoch, z Dudiniec do sveta športu a pre naše životy – aj tak by sa dala vyjadriť chvíľka, ktorú sme vyplnili rozhovorom s Miroslavom Martinákom.

Tí, ktorí nevedia o koho ide, stručne zopakujeme, že ide o rodáka z moravskej obce Veľké Karlovice, kde sa narodil 18. júna 1936 ako najmladší zo 6 súrodencov. V kruhu ďalších 2 bratov a 3 sestier prežil svoje detstvo do 15. rokov v jednej z najdlhších obcí v bývalom Československu. Aj s odstupom, pomaly jedného storočia, tvrdí:

„Bolo to obdobie ťažké, hlavne zapríčinené aj II. svetovou vojnou, ale aj tak bolo detstvo pekné, nezabudnuteľné.“

Mnohé je o ňom napísané v 2 knižných publikáciách **Naša Dukla pod Urpínom** a **Cesta na Olymp**. Zopakujeme, lebo oslava 85. narodenín nie je oslavou všednou, ako ani to, že Miroslav Martinák svoj život upísal športu, presnejšie – lyžovaniu.

V pretekoch to skúšal ako združenár, ba aj ako zjazdár, ale najväčšie úspechy dosiahol ako pretekár a potom ako tréner v skokoch na lyžiach. V roku 1956 nastúpil na základnú vojenskú službu do Liberca, kde zotrval až do roku 1965. Nie je žiadnym tajomstvom, že sa ako úplne 1. pretekár – reprezentant v skokanskom lyžovaní – rozhodol pod úspešným športovým logom DUKLA, študovať na vysokej škole. Ešte ako úspešný pretekár vyštudoval aprobáciu trénera v skokoch na lyžiach na Karlovej univerzite v Prahe. V tom čase bol v tomto smere 1. trénerom v Československu s

vysoškolským diplomom v prepojení na prax. Svoje 6-ročné vysokoškolské štúdium úspešne ukončil štátnymi záverečnými skúškami.

Najskôr reprezentoval Československo v severskej kombinácii, teda pretekoch združených (skoky na lyžiach + beh na lyžiach), aby neskôr, presnejšie od roku 1961 do 1965, písal reprezentačnú históriu skokana na lyžiach – špecialistu. Reprezentoval na viacerých medzinárodných pretekoch.

A jeho najväčší úspech? Účasť v reprezentačnom drese na majstrovstvách sveta v roku 1962, v Zakopanom, kde bol najlepší z československých pretekárov v skokoch na veľkom mostíku. Obsadil tam 20. miesto.

„Mirko, mnohé o твоich úspechoch, tvojom štúdiu i tréningoch, bolo popísané, dovoľíš na tému trochu odlišnú otázku?“

– znela naša 1. otázka, pred a potom po oslavách jeho 85. narodenín.

Najskôr sa usmial len tak, ako to vie on sám, nie dlho a hlasito, aby do toho, pre neho pomalou rečou, poznamenal:

„Čo už s tým narobíme? Oslavy máme za sebou. Slávny Miroslav Horníček už dávnejšie vyslovil životnú pravdu, že jablka poznania, čo boli na dosah, sú obraté a tí, ktorí po nich túžia nadalej, musia ísť až na korunu stromu...“

No tak poďme... Bol Miroslav Martinák od detstva veľkým lyžiarskym talentom?

„Vieš, s talentom sa narába potichu, trpezlivo, ale je potrebné mať na zreteli, že v tom tichu, za jasou reflektorov, kuješ charakter daného športovca. Odpoviem tak aj preto, lebo budeme asi rozprávať o športe...“

Nie, nie Mirko, ak dovoľíš, budeme rozprávať o Tebe, o Tvojom jubileu, o úspechoch Tvojich zverencov. Ako na to, ako si to zvládal, čo musí mať človek v sebe, bez čoho sa nezaobíde? Ako sa tedacíti teraz, už skúsený bard? Ako sa pozerá na svoj život?

„Domnievam sa, že za môjho aktívneho športovania nebol svet tak nebezpečným miestom na život, so športom a pri športe, ako je tomu dnes. Nie kvôli ľuďom, ktorí sú zlí, ale kvôli ľuďom, ktorí dnes so športom systémovo nerobia. Športové mravy sa zo súčasného života úplne vytratili, vytráca sa úcta k histórii. Vravím si, čo robiť, keď je 85 na krku?... Skúsme dbať aj týmto rozhovorom na vlastnú sebadisciplínu, striedmosť, zvedavosť a neustály tréning mozgu. Poviem to aj inak, v súvislosti so starnutím každého z nás, je potrebné upriamiť koncentráciu na to najpodstatnejšie, na pocit vlastnej sviežosti, vitality, psychickej pohody, fyzickej kondície, výkonnosti prakticky na všetkých „frontoch“.“

Pod'me ďalej... Ty oslavuješ aj 25. výročie života s pani Darinkou. Aké to budú oslavy?

„Iste zaspomíname. V rodinnom kruhu na všetky podstatné milníky. Na to čo sme mohli meniť a čo meniť nikdy nebudeme môcť... Keď človek pozerá dozadu... Hej, pravda je, mal som vždy svoje predsavzatia niečo dokázať, z čoho aj iní pochopia, že nejde o obyčajnú, ale úctyhodnú

vec. Keď sa mi to začalo dariť, boli to tie najkrajšie impulzy do ďalšej roboty.

V roku 1957, môj prvý rok na vojne, na jar, bolo treba niekde začať, keďže armádny šport v ÚDA (Ústredný dom armády) bol zrušený a športové oddiely boli po celej republike dané do vojenských útvarov. Ja som rukoval do Liberca. Tam boli lyžiar z ÚDA Praha, ja som tam išiel ako združenár.

Od malička som robil zjazd. Rovnocoene s Tónom Šoltýsom a Zbyňkom Morom. Obaja boli z Kežmarku, stretávali sme sa na majstrovstvách republiky dorastu. V čase, keď som skončil v Rožnově pod Radhoštem Strednú poľnohospodársku školu a išiel som na umiestnenku do Nového Města na Morave. Tam bola v tom čase mekka bežeckého lyžovania, chcel som sa ako lyžiar začleniť aj medzi bežcov na lyžiach. Hlavne v roku 1956 som sa venoval aj behu.

Mali sme v Československu v tom čase skvelých bežcov na lyžiach Ilja Matouš, Lád'o Hrubý, Zajiček, Bolvín, Blažiček, Švanda i ďalší. Bolo sa od koho motivovať... Alebo taká Zlatá lyža Českomoravskej vysočiny v skokoch na lyžiach. To boli preteky! Skončil som tam na pódiu, na 3. mieste. Vyhral Melich, niekoľkonásobný majster Československa, 2. bol Láhr, tiež úspešný reprezentant a ja som stál na bronzovom stupienku za svoje výkony. Za mnou bol skúsený reprezentant vtedajšieho Československa Jozef Nuser z Harachova.“

50. roky minulého storočia sú dávno preč. Je potrebné dodať, že keď sa Mirko dostal do Liberca, vtedy tam armádna DUKLA nefungovala ako ÚDA. Neboli tam len profesionálni športovci – lyžiar... Zaradili ich do bojového útvaru a tých čo narukovali na jeseň 1956, začlenili do poddôstojníckej školy a vytvorili z nich športové družstvo DUKLA. Velil im dôstojník Milan Špaček, reprezentant v zjazdovom

lyžovaní. Ako na toto obdobie spomína Miroslav Martinák?

„Ústredný dom armády (ÚDA) asi nemali ľudia z ÚV KSČ v láske. Prekážalo im profesionálne chápanie športu. Napríklad cyklistov prevelili z ÚDA Praha do Brna, basketbalistov do Olomouca, atlétov do Výchkova. Mali sme to šťastie, že náčelníkom poddôstojníckej školy bol kapitán Miloš Nýč, otec budúceho reprezentanta v lyžovaní. Ten nad nami držal ruku. Aj preto sme sa od 1. januára 1957 dostali na 4 mesiace do Vojenskej zotavovne do Špindlerůvho Mlýna, kde sme svedomite, poctivo trénovali. V začiatkoch sme nemali trénera. Skokan Václav Vašut, bol reprezentant Československa, chodil po reprezentačných sústredueniach, z nich nosil novinky, bol našim motivátorom, lebo viacerí sme sa chceli tiež dostať do reprezentácie. Boli aj také chvíle, keď sme odtrénovali napríklad popoludní beh do Jablonca a späť, o dĺžke 18 km, a po večeri bol poplach. Vypochodovali sme s ostatnými okolo Liberca. V maskách, vyliezali sme na stromy... Pamätám si ako práve Václav Vašut strhol masku z tváre so slovami: „Ja sa dám radšej zavrieť, ako toto robiť!“ Z poplachu sme sa vrátili po polnoci.“...

Na všeličo možno sme spomínali. Aj na svadbu s manželkou Jankou z roku 1963, rodáčkou z Prahy. V aktívnom veku ju spomedzi radov živých vytrhla smrť, keď obaja pôsobili v Dukle Banská Bystrica. V čase, keď sa na špičku svetového skokanského športu predieral Karel Kodejška, keď sa v Dukle i československej reprezentácii objavil 1. Slovák v histórii skokanského lyžovania Československa – Vlastimil Hýšek.

„Bol veľkým talentom. Svojšký. Škoda. Veľmi úspešní boli i ďalší, s ktorými som bezprostredne pracoval pri ich športovom raste. Spomenúť musím (pokračovanie na 7. strane)

Miroslav Martinák s číslom 10 ešte ako skokan na mostíku v Banskej Bystrici

Malý velikán prekonal rekord olympijského víťaza Mateja Tótha...

Patrik Nemčok svoj veľký atletický vzor už neprekona. Napriek veľkému talentu sa rozhodol vo svojom živote sústrediť svoju orientáciu celkom iným smerom, než je vrcholový šport. Táto snímka mu bude pripomínať vzácne úspechy ako žiakovi i dorastencovi aj zo súbojov s kvalitnými zahraničnými rovesníkmi. Foto: Ján Miškovič

Neviem prečo, ale ako publicistu z oblasti nielen športu ma vždy s používaním názvu „Slovenský velikán“ upozorňuje moje športovo ladené srdce na deti a mládež ako ich ovplyvňuje, motivuje úspech iných, pre úspech vlastný. Možno aj preto, že kniha slávneho Emila Zátopka: „*Můj trening a závodění*“ ma v detstve svojim sviežo napísaným obsahom tak vtiahla do života so športom, že sa mi oblasť športu stala na celý život koníčk. A ten život chcel, aby som okrem tradičného futbalu, hokeja, či stolného tenisu „načrel“ hlbšie aj do atletiky. Vtedy, keď som bol ešte dieťaťom a atletika mala prívlastok „ľahká“. Kon-

krétno ma to vtiahlo do odvetvia behov v prírode, hlavne krosu, teda behov cezpoľných, neskôr ako profesionálneho novinára aj k najskôr športovej, dnes už atletickej chôdzi. Iste veľa urobilo aj osobné poznanie života v armádnej Dukle Banská Bystrica počas môjho pôsobenia v nej, keď som vykonával základnú vojenskú službu.

A tak pre mňa Jožko Pribilinec, Matej Tóth a ich dávnejší tréner, Juraj Benčík zostanú na večnosť super hviezdami svetového atletického neba, hviezdy, ktoré budem sledovať na hviezdnej oblohe špičkových vrcholových športovcov a v prí-

(pokračovanie na 8. strane)

Vzácná chvíľa s Miroslavom Martinákom po oslavách jeho 85. narodenín

(dokončenie zo 6. strany)

Jána Klimenta, Jána Urbasa, Jožka Lepka, potom prišla veľmi úspešná štvorica ďalších úspešných slovenských skokanov, ktorí sa v reprezentačnom drese Československa presadzovali pod vedením trénera Petra Schlan-ka. Mám na mysli Jozefa Ruska, Jozefa Hýseka, Jána Tánczosa a Emila Babiša.“

A potom prišli v roku 2010 – Dudince...

„Veru tak, ak sem zavítal napríklad známy tréner, vo svete cenený futbalový odborník doc. Jozef Vengloš, aj spomienky s ním na naše prvé stretnutia a rozhovory na Štrbskom Plese, keď trénoval VSS Košice, obsahovali mnohé pravdy o prežitom.“

Pamätám sa ako mi povedal: „Chlapci, ja Vás obdivujem! Keď vyleziem na tú vežu, ani za milión korún odtiaľ neskočím!“

O všeličom sme viedli rozhovory. Ja som presvedčený, že socia-

listický systém, napriek tomu, že aj tam boli chyby, bol pre životy väčšiny ľudí spravodlivejší. Z hľadiska športu, telesnej výchovy, jednoznačne lepší, úspešnejší.“

Dnes sa hovorí o zákonodarstve, málo o podmienkach životov väčšiny. Človek v každom veku uvažuje nad mnohými súvislosťami života.

„Postrehov býva v každom

veku i v každej chvíli veľa. Napríklad aj nad tým, že život vás naučí prehrávať, ale vyhrávať sa má naučiť každý sám. Dôležité je, aby človek dokázal najskôr víťaziť nad vlastnými chybami.“

A ak sa hovorí o zákonoch, len jeden nebol na svete zatiaľ porušený. Zákon života a smrti. Ten znie: „Človek sa narodiť môže, ale zomrieť musí.“

Hodnoty, ktoré vytvoril a vytvára, sa však nesmú strácať, tie zostávajú. S nikým na druhý svet

materiálne hodnoty nepôjdu.“ ...

Aj myšlienky na uvažovanie ostávajú, pre nás, žijúcich, v každom veku. Zvyknú mať veľmi zaujímavé hodnoty...

Mirko, náš prajeme Ti do ďalších rokov dostatok pohody, pokoja, radosti a zdravia, na Tvojej ďalšej ceste životom!

Lev Starew pre Slovenských velikánov

Zoznámil som sa s ním na Nemčianskom krose v máji 2019. Vtedy mi, 28-ročný, pred pretekmi na 11-km trati, okrem iného, povedal:

„Poznám tu viacero dobrých bežcov. Keď som naposledy bežal v silnej konkurencii cezpoľný beh v Dudinciach, skončil som na 11. mieste. Nechcem však sklamať. Hont, a beh v prírode, v tomto regióne milujem.“

V tom čase som netušil, že sa rozprávam s veľkým priaznivcom života v športe a so športom, ktorý najviac inklinuje k vytrvalostným disciplinám. Všimol som si, zásluhou jeho behu, ako dokážu poháňať človeka horstvom i dolinami na bežeckej trati vlastné nohy. V cieľi na neho nikto nestačil. Od iných som sa dozvedel, že je milovníkom triatlonu.

Pozornosti milovníkov behu v teréne neunikla ani informácia, ktorá vtedy v Hontianskych Nemciach

Odišiel vzácny mladý človek, fair – play športovec – Jakub Mészáros

penikla na verejnosť, že Jakub Mészáros z Levíc prišiel na preteky z okresného sídla Tekova na bicykli. Po náročnom behu podľakoval súperom za športové súperenie, aby v tichosti „osedlal“ svojho dvojkolesového tátoša a krásnou prírodou sa vybral späť do rodných Levíc.

O rok na to sme sa s ním stretli v rámci podujatia triatlon Vialleman, ako v dobrovoľnej funkcii pomáha organizátorom Delfin klubu Nitra propagovať podujatie s náročnosťou na bežecké, cyklistické a plavecké majstrovstvo. Vtedy na štarte v Bátovciach, dedinke nášho Hontu, nechýbal a potom ani v cieľi ako celkový víťaz v hlavnej kategórii mužov 20 – 39-ročných, Lukáš Kočař z Brna, český špičkový triatlonista patriaci do širšej svetovej špičky. Jakub Mészáros skončil, vďaka 3. miestu v behu, vo veľmi silnej konkurencii, na 7. mieste.

V sobotu 4. septembra 2021 vyhral náročný duatlon (beh a cyklistika) pod Poľanou v Detve. Keďže v silnej konkurencii zvíťazil už po 3. x, stal sa Kráľom Poľany v tejto disciplíne, navyiac v osobnom rekorde.

Ešte skôr sa dohodol s kamarátmi, že sa pôjdu spoločne rozlúčiť so slobodou jedného z nich. Tesne pred svadbou. Po pretekoch

odviezol k priateľke bicykel do Zvolena, tá ho síce odhovárala, aby si po ťažkých pretekoch radšej oddýchol. Sila priateľstva, a vlastného prísľubu, upokojila aj priateľkinu dušu. RNDr. Jakub Mészáros, a študent posledného ročníka doktorandského štúdia na SvF STU v Bratislave, bol v kruhu blízkych dobrákom od kostí na pohľadanie. Korektný, spoločensky disciplinovaný, charakterný mladý muž.

Po 20. hodine večer, v ten istý deň, sledovali pred vyznačeným priestorom, na prechode pre chodcov, ako uháňajú Andrásyho ulicou v Budapešti autá vládnej kolóny. Na semaforoch svietila červená. Autá prešli, pre

chodcov zasvietila zelená a on, Jakub Mészáros, vstúpil na vyznačený prechod ako prvý. Jedno auto z vládnej kolóny za ostatnými zaostalo. V plnej rýchlosti sa snažilo napriek tomu kolónu dobehnúť. Podľa slov rodinného príslušníka, ktorý situáciu na našu žiadosť stručne popisoval, so sebou na „zelenej“ pre chodcov a „červenej“ pre automobily, zrazilo Jakuba Mészárosa tak, že letel vzduchom dobrých, takmer 20 metrov. Napriek oživovaniu bol na mieste mŕtvy.

Priateľ zrušil vlastnú svadbu, vo štvrtok 23. septembra 2021 svojou účasťou vyše 300 ľudí prišlo do Levíc na poslednú rozlúčku so vzácnym mladým človekom, fair-

play športovcom, ktorý miloval život, prírodu, ľudí v nej a ľudskú múdrosť.

Každá ruža, aj tá na hrobe, má trnie. Inak by nebola ružou. Láska má bolesť, inak by nebola láskou. Ak kladie človek ružu na hrob s pocitom bóľu a úžasnej straty, bolesť je nekonečná. Nech tieto slová o veľkosti RNDr. Jakuba Mészárosa zostanú z nášho športového publicistického kolektívu aspoň zmiernením veľkého žiaľu tých najbližších a najdrahších. Vďaka aj týmto slovom nech zostane jeho život v našich myšlienkach na večnosť.

Nech mu je naša zem ľahká. Česť jeho pamiatke!

Jakub Mészáros s číslom 9 na štarte Nemčianskeho krosu v roku 2019 na trati v okolí Hontianskych Nemiec.

Foto: Samo Telúch

Malý velikán prekonal rekord olympijského víťaza Mateja Tótha...

Malý Miško Benčík s atletickou chôdzou iba začína. Má však dosť motivačných faktorov, aby zúročil gentický fond pre túto športovú disciplínu. Foto: Erika Karová

(dokončenie zo 7. strany)

pade trénera Juraja Benčíka i svetových mágov metodiky tohto športového odvetvia, stajac sám na pevnej zemi pokorného publicistu.

O to viac ma vie potešiť pri dlhoročnom sledovaní tejto disciplíny v rámci sveta, akú krásu a kvalitu má Žiacka chodecká liga v Slovenskej republike. Aj v porovnaní so svojimi odnožami vo vyspelých krajinách sveta, kde Slovenská republika zásluhou toho, že ostatný, ver-

me nie posledný svetový šampión Matej Tóth, svojim ukončením úspešnej kariéry ukončil kraľovanie mužskej chodeckej špičky Slovenskej republiky v tej svetovej.

Je to pre moju novinársku maličkosť na niekoľko rokov pád do sotva európskeho priemeru v kategórii dospelých a vzhľadom k tomu, že sa s vrcholovou atletickou chôdzou vnútorne nestotožnil prostredníctvom svojho života ani talentovaný junior Patrik Nemček, ktorý sa

rozhodol venovať výlučne náročnému štúdiu vedám iného charakteru, ozdobou našej atletickej chôdze zostávajú žiačky, žiaci a dorastenecké kategórie tak dievčat ako i chlapcov. Z pohľadu úspešného súperenia v rámci sveta! Nie len čo sa týka členskej základne, ale i kvality tréningovej či presadzovania sa aj v zahraničnej konkurencii.

Budem konkrétnejší, spomeniem zatiaľ jedného z viacerých, staršieho žiaka Lukáša Rosenbauma, ktorý žije a trénuje v Ne-

mecku, ale preteká za BCF Dukla Banská Bystrica. Ten v polovici tohoročného septembra na majstrovstvách SR prešiel v Trnave na tartanovej atletickej dráhe trať 3000 m dlhú v čase 13:15,30 ktorým prekonal doterajší rekord Mateja Tótha z roku 1997.

Náš, neskôr majster sveta a olympijský víťaz, dlho pretekajúci medzi absolútnou svetovou špičkou, vtedy v Nitre vo veku 14 rokov prešiel túto trať za 13:23 minúty. Skvelé časy pre 14 ročné atletické talenty.

Aj na tohoročnom otváracom I. kole Žiackej atletickej ligy v jej 15. ročníku boli pozoruhodné viaceré výsledky. Dňa 30.9.2021 zúčastnili žiaci desiatich základných škôl SR. Konkrétne 6 ich bolo z Banskej Bystrice, Trnavy, Žiaru nad Hronom, Borského Mikuláša a Hlohovca.

Súťažili v štyroch dievčenských aj chlapčenských kategóriách na 250 m tartanovej dráhe školského športového areálu Základnej školy Radvaň na vzdialenostiach 500 a 1000m.

Organizátor BCF Dukla BB pripravil zaujímavé podujatie aj za účasti osobností slovenskej chôdze v rozhodcovskom zbere – Pavol Blažek, Miloš Bátorovský. Preteky komentoval reprezentačný tréner slov. chodcov Roman Benčík.

Na stupňoch víťazov pretekárov dekorovali predsedníčka Občianskeho výboru, mestská poslankyňa Banskej Bytrice Erika Karová s trénerom Jurajom Benčíkom.

V jednotlivých kategóriách upúťali najmä víťazi. Súrodenci Ján a Martina Šul'kovci, Michal Benčík, ročník nar. 2013 (získal aj trofej za najlepšie výkon), Tatiana Tkáčová, Dominika Pernická, Michal Ivanič, Kristína Zámečníková, Šimon Bátorovský.

V súťaži družstiev bolo poradie škôl: 1. ZŠ Radvanská1 BB, 2. ZŠ Borský Mikuláš, 3. ZŠ Žiar nad Hronom.

Jozef Mazár

(dokončenie z 2. strany)

lom a Danou Zátopkovcami či Vilémom Mandlíkom, ktorý bol nielen československým reprezentantom v atletike, ale aj ligovým futbalistom.

Tak sa človek dozvedá napríklad aj o tom, ako napríklad dokázal dnes už nebohý Emil Zátopek, otvorene a kriticky komunikovať o problémoch športu aj s vrcholovými politikmi vtedajšieho povojnového obdobia v Československu, keď som v tomto športovom kolektíve žil a pôsobil, čím si môžem dotvárať skutočnú osobnostnú veľkosť tohto najlepšieho športovca sveta v rokoch 1949 a 1952 a hlavne ak som sám s ním mohol absolvovať viaceré osobné rozhovory na rôzne témy.

Tak ako Emil Zátopek, aj Janko Zachara, boli, sú a na večnosť, napriek snahám podaktorých chudáčikov písákov, zostanú velikánmi nielen svetového olympijského športu s fair-play pôsobením v ňom, ale i v celom svojom živote.

Aj priemerne všeobecne vzdelaný človek vie, že v prípade Janka Zacharu ide o nášho nezabudnuteľného olympijského víťaza v boxe z OH v Helsinkách. Práve on býval v tom čase, počas priebehu OH, spolu v jednej izbe tak s Emilom Zátopkom, ako aj so spomenutým Vilémom Mandlíkom.

Veselosti a úprimnosti, ale i radosti z výsledkov na tejto olympiáde, aj vďaka takým osobnostiam a následného novinárskeho záujmu, nebudlo ani pre mladšiu športovú verejnosť. Pravda, ak o to prejaví záujem.

Rok 1952 je dávno preč. Víťazstvo Janka Zacharu práve v olympijskom roku 1952 zostane natrvalo v myšliach tých, ktorým učaril svet športu i skromnosť a statočné srdiečka špičkových športovcov sveta.

Tieto vlastnosti v sebe nosí okrem pracovnosti, úžasnej lásky k rodine a vlasti, súčasný ambasádor Spoločnosti slovenských velikánov Janko Zachara. Ten-

ským víťazom, ale aj rytierom športu v súvislostiach nášho každodenného života.“

Vďaka pracovnosti, skromnému vystupovaniu a úžasnej pozornosti s príznačnou ľudskosťou k iným, v ňom takto vnútorne vyústilo Zacharovo pôsobenie s odstupom rokov medzi mnohými dobrovoľníkmi. Vyše 15 ich vtedy prišlo pomáhať sile prírody vysadením ďalších mladých stromčekov, potrebných zdravých pľúc pre naše súčasné životy tam, na Jankov Vršok, kde mnohí stratili svoje životy v bojoch, počas SNP, za súčasný slobodný život.

„Turnaj Janka Zacharu v Dubnici nad Váhom dodáva slo-

k športu, pána Janka Zacharu“ – boli slová bývalého úspešného reprezentačného trénera Slovenskej republiky v boxe, Dušana Bučka, ktorého trénerským rukopisom prešiel, okrem iných, napríklad v poradí 3. na MS a Európy, medzi špičkovými boxerami stále známy a populárny Rudo Didi, dnes žijúci s rodinou na Cypre.

V tejto súvislosti by sme mohli spomínať aj ďalších, trebárs Máriu Zábojníka, 5 - násobného majstra Slovenska v boxe, ktorý bude mať svoj ďalší zápas v profi ringu už zajtra, 11. septembra 2021 v Plzni, proti Gruzíncovi

meno nášho nezabudnuteľného olympionika, Janka Zacharu. Prízvukoval nám:

„Ak sa už rozhodnete uviesť o VI. ročníku medzinárodného boxerského podujatia o Cenu Janka Zacharu čokoľvek, nezabudnite napísať a zdôrazniť, že iniciátorom vzniku tohto turnaja bol aj Ing. Jaroslav Šlesár, ktorý sa s touto myšlienkou, v mojej prítomnosti ako trénera, pohrával ešte pred rokom 2010, teda v čase, keď funkcionársky vstúpil do sveta športu boxu v Dubnici nad Váhom. Na pozíciu jeho šéfa. To znamená, od roku 2010 píše Turnaj Janka Zacharu v Dubnici nad Váhom svoju históriu. Tohto roku 2021 to bol aj tak trochu verejný a neplánovaný pozdrav a vinš zdravia pre 93-ročného pána Janka Zacharu. Jeho rodný list prezrádza, že sa ich dožil 27. augusta.“

Pripájame sa spolu s našimi čitateľmi a priaznivcami športu aj touto cestou k úprimným vinšovníkom. Oslávencovi, pánovi Jankovi Zacharovi, dodatočne vinšujeme ešte raz, aj touto cestou, ďalšie krásne roky prežívané v zdraví s jeho typickými aktívnymi počinmi medzi všetkými ľuďmi nosiacimi v sebe ľudské dobro, lebo on sám je nena-podobniteľným reprezentantom ľudského dobra na našej matičke – Zemi.

Jozef Mazár

Úprimné vinše a zlatá medaila A. Dubčeka nášmu ambasádorovi

to, fyzicky malý, ale duchovne a hodnotovo, úžasne veľký človek. Na prvý pohľad nenápadný, ale o to viac pracovitý.

Keď sme s ním mali možnosť viacerí vysádzať na Jankovom Vršku, neďaleko Bánoviec nad Bebravou, pred rokom stromčeky, medzi ktorými nechýbal napríklad ani František Kmet', majster Európy veteránov v jazde do vrchu na historických formulových vozidlách, práve tento niekoľko násobný majster Československa a Slovenskej republiky, ešte keď bol aktívnym pretekárom pod značkou Zväzarmu Slovencepa, František Kmet', po spomenutej dobrovoľnej brigáde povedal:

„Ten Zachara je nielen olympij-

venskému boxu, zásluhou prítomnosti pána Janka Zacharu, stále nový, potrebný kyslík pre slovenský box. Aj tohto roku nechýbali na spomenutom medzinárodnom turnaji, ktorý organizuje Box team Dubnica, špičkoví pástiarci zo Slovenskej republiky, ale ani susedných krajín Česka, Poľska či Maďarska. Z našich sme videli, a svojim boxerským kumštom obohatili, športovo – spoločenskú úroveň podujatia viacerí z boxerských klubov z Dubnice nad Váhom, bratislavského Ružinova, Banskej Bystrice, Zlatých Moraviec, Prievidze, Zvolena a ďalších. Bol to iste krásny a nevšedný darček k 93. narodeninám aj môjho učiteľa boxu a vplyvného širiteľa lásky

Bekovi Murjiknelimu, lebo tam ho posunuli jeho výkony, odraz tréningovej kvality, životosprávy a vlastného chcenia presadiť sa čoraz viac, aj medzi profesionálmi.

O trénerských kvalitách odchovanca boxerskej školy Janka Zacharu, dnes už tiež viac ako 70-nika Dušana Bučka, ktorý bol reprezentačným trénerom 8 rokov, by mohol hovoriť napríklad aj Adrián Valentíny z Prievidze, boxujúci vo váhovej kategórii do 91 kg, v tričku Box teamu Dubnice nad Váhom.

Práve Dušana Bučka sme si, s jeho súhlasom, pozvali k tomu, aby nám dal komplexnejšie informácie o podujatí, ktoré nesie